

YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije Sistem za rano upozoravanje Newsletter No.17

1. Posle nepunih osam godina od svrgavanja ratno-huškačkog režima koji je vodila *Socijalistička partija Srbije* (SPS) **Slobodana Miloševića**, Republika Srbija je dobila petu Vladu nastalu delom i kao plod inicijative predsednika **Tadića** da pokrene „nacionalno pomirenje”: koaliciona Vlada sastavljena od **Tadićeve Demokratske stanke** (DS), *Socijalističke partije Srbije* (SPS) (**Miloševićevog** naslednika **Ivice Dačića**) i devet drugih stranaka, 7. jula 2008. godine položila je zakletvu. Formiranje ove Vlade rezultat je mnogobrojnih kompromisa i niza ustupaka učinjenih u korist SPS, kao što je npr. stvarna i dejstvujuća abolicija i oslobađanje od svake odgovornosti *Socijalističke partije Srbije* za guranje Srbije u ratove na Balkanu 1990tih.
2. Sastav novog kabineta, ekspozé premijera koji je izložio pre glasanja o Vladi u Skupštini kao i izjave koje su davali članovi novoizabrane Vlade, pokazuju da su prioriteti nove Vlade svakako ekonomska i razvojna pitanja.¹ Pitanja razvoja demokratskih institucija, zaštite i promovisanja ljudskih prava – uključujući ljudska prava Srba na Kosovu² kojima se tako mnogo manipulísalo – kao i stvaranje uslova za novu demokratsku klimu u društvu koje je još uvek opterećeno svežim sećanima na rat i (samo)izolaciju, nisu našla mesta kako ni u ekspozéu Mandatará i budućeg premijera, tako ni u skupštinskoj raspravi koja je pratila inauguraciju nove Vlade. U novoj Vladi postoji i *Ministarstvo za ljudska i manjinska prava* – deo izvršne vlasti koji tek treba da se profilíše kao institucija čiji učinak u prošlosti nije odgovorio neophodnosti da se definišu, uspostave i promovišu standardi na polju ljudskih i manjinskih prava. Ovo ministarstvo će takođe morati da uspostavi jasnu granicu sa novouvedenom institucijom *Zaštitnika građana - Ombudsmana*.

¹ Detaljnija analiza nove Vlade i njenog programa biće posebna tema sledećeg *Newsletter-a* Sistema za rano upozoravanje koji će uskoro biti objavljen.

² Ljudska prava nisu pomenuta čak ni u kontekstu “neprihvatanja nezavisnosti Kosova” – jednog od vodećih principa koji pre predstavlja sredstvo za ubiranje političkih poena, negoli cilj koji iziskuje ozbiljnu posvećenost.

YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

3. Parlamentarna rasprava o novoj Vladi bila je (zlo)upotrebljena od strane pojedinih narodnih poslanika kao tribina za tirade govora mržnje i neosnovanih napada na njihove političke oponente. Bilo je i takvih kao što je **Dušan Bajatović**³, jedan od vodećih funkcionera SPS u Autonomnoj pokrajini Vojvodini, koji je, zagovarajući čvršći stav o Kosovu, izjavio da nova Vlada Srbije Kosovo mora braniti diplomatskim putem, ali isto tako „prema vojnom planu“. Treba istaći da nije bilo nikakve reakcije na ovu provokaciju koja pokazuje da čak i u samoj novoj vladajućoj koaliciji postoje snage koje se ne odriču upotrebe sile kao sredstva za rešavanje postojećih spornih pitanja.
4. **Saša Janković**, *Ombudsman* u Republici Srbiji, izjavio je da je od početka ove godine na adresu Kancelarije Zaštitnika građana pristiglo oko 2.600 pritužbi građana o kršenju njihovih građanskih prava i ostalih nepravilnosti u radu državnih organa u odnosu na građane. Kako ova institucija predstavlja važan instrument poštovanja ljudskih prava i harmonizacije domaćih standarda i prakse sa onim usvojenim u zemljama sa razvijenim i funkcionalnim demokratskim institucijama, detaljan pregled aktivnosti *Kancelarije Ombudsmana* biće objavljen u jednom do sledećih brojeva.
5. **72** (od ukupno **164**) opštine u Srbiji i njihovih **1.584.304** stanovnika sa pravom glasa nemaju svoje predstavnike u *Narodnoj Skupštini* (nacionalnom parlamentu)⁴. Mnoge od ovih opština kao sto su: Arandjelovac, Bajina Bašta, Indija, Negotin, Pirot, Prijepolje, Raška i slične – su važni industrijski centri ili strateški osetljivi regioni koji se graniče sa susednim državama ili potencijalno nestabilnim područjima. S druge strane, 16 opština koje sačinjavaju glavni grad Srbije – Beograd, (**1.576.124** stanovnika) predstavljaju **84** od ukupno **250** narodna poslanika u ovom zakonodavnom telu.
6. Izveštaj *Freedom House o Nacijama u Tranziciji* (*Nations in Transit Report*) 2008 upozorava da su političke slobode i građanska prava u mnogim od 193 države koje su ispitane doživele ozbiljne uzmake. Ovo je razvoj situacije koji može imati ozbiljne regionalne pa i globalne posledice. *Freedom House 2008 NIT Report* (uključujući uvod, kriterijume, tekstove objašnjenja i tabele) možete pogledati na http://www.freedomhouse.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=196

³ G. **Bajatović** izazvao je buru protesta izjavom o tobožnjoj odgovornosti [ubijenog premijera **Zorana Đinđića** za hapšenje i izručenje [bivšeg predsednika SPSa Srbije i Savezne republike Jugoslavije **Slobodana Misloševića**, kada je u jednoj TV emisiji rekao: „Jedan je već platio za to“. On je, umesto da se ogradi od nje, ovu izjavu ponovio više puta u različitim prilikama.

⁴ Izvor: <http://www.crnps.org.yu/xdoc/arhivavesti/poslanici2008CMV.htm>

YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Izveštaj navodi da process demokratizacije u Srbiji nastavlja da nailazi na prepreke, dok je politička odlučnost da se učvrste i osnaže ranija dostignuća na ovom polju još uvek slaba. Deo izveštaja o Srbiji, koji je napisala osoba iz kruga takozvanih „kooperativnih NVOa“ bliskih vladajućoj *Demokratskoj stranci* (DS), i samim tim manje imuna na stavove koji reflektuju tu činjenicu, možete pogledati na: http://www.freedomhouse.hu/images/fdh_galleries/NIT2008/NT-Serbia-final.pdf

7. Novi izveštaj *Svetske Banke* o indikatorima kvaliteta vladanja (Worldwide Governance Indicators) odnosi se na širok spektar pitanja u vezi stepena razvoja demokratskih institucija, političke stabilnosti, dobrog vladanja (good governance), nivoa korupcije itd. u 212 zemalja i teritorija. Izveštaj možete videti na: http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_country.asp
Detaljan izveštaj o Srbiji dostupan je na: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/c246.pdf>

Prognoza:

Ne zanemarujući izvanrednu važnost ozbiljnih problema koji pritiskaju ekonomiju, poljoprivredu, infrastrukturu, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, nauku, tehnologiju i druge oblasti od vitalnog značaja za ubrzan razvoj Srbije, njenu modernizaciju i pridruživanje Evropskoj Uniji, od nove Vlade se očekuje da obrati posebnu pažnju na stvaranje pogodnijih uslova za razvoj demokratskih institucija i osnaživanje ljudskih i građanskih prava. Ukoliko u tome ne uspe, nova Vlada dolazi u ospanost da ponovi greške svojih prethodnika i ovekoveči ekstremno nizak rejting Srbije na tom planu.

